

NYT OM SVAMPESYGDOMME I VINTERSÆD, VÅRSÆD OG ALM. RAJGRÆS TIL FRØ I UGE 23 I REGISTRERINGSNETTET

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

I vårbyg har bygrust bredt sig i mange marker, og der er udløst bladlusbekæmpelse i de første marker. Det tørre vejr har hæmmet Septoria, men smitte fra nedbøren 16. maj viser sig nu i flere marker.

Det er nu sidste udkald for evt. bekæmpelse af brunrust i rug.

VINTERBYG

Vinterbyggen er nu så fremskreden i udviklingen, at svampebekæmpelse ikke længere er aktuel.

Bygrust har været mest udbredt, og mest findes i Wootan, Trooper og Mecurioo. Mest skoldplet findes i Frigg.

Dette var sidste registrering i vinterbyg i år. Vi takker for indberetningerne.

VINTERHVEDE

Septoria: Det hidtil tørre vejr har hæmmet udviklingen af Septoria. Mange steder var der meget nedbør den 16. maj, og her vil denne smitte vise sig nu, da inkubationstiden (tiden fra smitte til symptomer ses) for Septoria er ca. 3 uger. Angrebene af Septoria har også bredt sig i den forløbne uge flere steder.

Den sidste del af den delte aksbeskyttelse er nu udført eller skal udføres.

Til bekæmpelse anbefales 30-50 procent dosis, hvor højeste dosis anvendes i de mest modtagelige sorter og ved meget nedbør og meget Septoria i afgrøden. De mest modtagelige sorter er Hereford, KWS Cleveland, KWS Dacanto, Mariboss, Nuffield og KWS Nils. I de mindst modtagelige sorter Sheriff og Creator benyttes de laveste doser.

Til sidste bekæmpelse er der mange løsningsforslag nemlig 0,45-0,75 l Bell, 0,3-0,5 l Bell + 0,15-0,2 l Comet Pro, 0,45-0,75 l Viverda + 0,5-0,75 l Ultimate S, 0,4-0,5 l Propulse (i Benchmark og andre rustmodtagelige sorter tilsættes 0,2-0,25 l Orius eller evt. 0,25 l Comet Pro, hvor Orius har bedst effekt), 0,25-0,4 l Armure (må kun benyttes i st. 45-69 pga. svidningsrisiko tidligere), 0,25-0,375 l Bell/Viverda + Ultimate + 0,15-0,25 l Prosaro/Proline Xpert.

Gulrust: Fra mange forskellige landsdele er der meldt om talrige tilfælde af gulrust i Benchmark, hvorfor sorten ikke bør stå ubeskyttet mod gulrust. Der kan mod gulrust regnes med en virkningstid på 2 uger. Hvis der ikke er set gulrust i marken, vurderes behandling efter skridning at holde hjem. I marker, hvor der har været udbrud af gulrust, følges udviklingen til vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Siden 19. maj er der også meldt om ret udbredte gulrustangreb i en fremavlsmark med Sheriff ved Odense samt om gulrust på enkelte blade i sorten et andet sted på Fyn og i et forsøg på Djursland samt i en mark ved Thisted. Der er også meldt om angreb af gulrust i 9 fremavlsmarker med Sheriff indenfor 25 km på Djursland, hvor der var angrebne planter flere steder i de 9 marker. Der er også meldt om en enkelt gulrustrede i Sheriff på Møn.

Siden 19. maj er der også fundet to små reder med gulrust i en fremavlsmark med Kalmar ved Svendborg og en rede med gulrust i et forsøg på Djursland. Der er også meldt om angreb af gulrust i 3 fremavlsmarker med Kalmar på Djursland, hvor der var enkelte angrebne blade og 2-3 små reder i de angrebne marker. Den 1. juni er meldt om en enkelt gulrustrede i Kalmar ved Odder.

Der er 31. maj meldt om en del reder med gulrust i en mark med KWS Lili ved Odder.

Der er også meldt om gulrust i Substance. Sorten dækker kun ca. 1 procent af hvedearealet. Der er tidligere også meldt om fund af gulrust i Asano ved Næstved.

Inkubationstiden (tiden fra smitte til symptomer ses) for gulrust er ca. 12 dage ved 20 grader. Hvis man sprøjter i en mark, hvor der allerede er synlige angreb af gulrust på flere af planterne, og flere angreb er tæt på at bryde frem på bladene, opnås der svagere effekt. Her vil der samme dag som man sprøjter og de følgende dage fremkomme nyt gulrust, fordi svampen har været så tæt på at bryde frem på flere af bladene, at angrebet ikke længere kan stoppes. Der kan også komme gule områder på bladene uden svampesporer eller med kun få sporer afhængig af, hvor langt svampen er nået inde i bladet på sprøjtetidspunktet. Ved sprøjtning på mere udbredte angreb bliver de fleste blade dog beskyttet, men det kan være aktuelt at sprøjte relativt hurtigt igen.

Hvedebladplet: i de pløjede marker er der fundet enkelte tilfælde af mere udbredte angreb.

Brunrust: brunrust har bredt sig i den forløbne uge, og der er udløst bekæmpelse i ca. 5 procent af de ubehandlede marker med Torp hhv. Hereford i den forløbne uge. Vær også opmærksom på evt. angreb i Pistoria, som er brunrustmodtagelig. Der er tidligere fra praksis også meldt om brunrust i Pistoria ved Sønderborg og i Torp på Møn.

Brunrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter til vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Meldug: meldug breder sig stadig i mange marker især i Torp. Bekæmpelse anbefales indtil begyndende skridning (vækststadium 40), men i marker med et meget højt smittetryk af meldug kan det være aktuelt at bekæmpe meldug efter dette tidspunkt. Til evt. bekæmpelse kan anvendes Talus, som må anvendes 1 gang pr. vækstsæson. Der anbefales 0,1-0,15 l Talus afhængig af smittetryk i marken.

Bladlus: der er fundet bladlus i 10 procent af markerne med op til 1 procent angrebne strå. Bladlusbekæmpelse anbefales ved over 25 procent angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers ved over 40 procent angrebne strå.

Det gennemsnitlige vækststadium er 57 (under skridning), mens de længst udviklede marker er afblomstrede (vækststadium 69).

TRITICALE

Der er denne uge udløst gulrustbekæmpelse i ca. 40 procent af de ubehandlede marker. Mest er fundet i Jura.

Der er denne uge udløst meldugbekæmpelse i ca. 40 procent af de ubehandlede marker.

Meldug bekæmpes i modtagelige sorter indtil blomstring (vækststadium 65) ved over 75 procent angrebne planter. Gulrust bekæmpes i modtagelige sorter til vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Til bekæmpelse af meldug og rust kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius (vær opmærksom på triazolreglerne). Talus kan ikke længere tilsættes mod meldug, da det kun må anvendes til og med vækststadium 49 (tæt på begyndende skridning).

Det gennemsnitlige vækststadium er 64 (under blomstring), mens de længst udviklede marker er afblomstrede (vækststadium 69).

I triticales er der forholdsvis få registreringer.

Registreringen i den kommende uge er sidste registrering i triticales i år.

RUG

Rug er nu så fremskreden i udviklingen, at evt. brunrustbekæmpelse skal afsluttes.

Brunrust bekæmpes ved over 10 procent angrebne planter indtil omkring blomstring. Rugen er nu under blomstring, mens de længst udviklede marker er i vækststadium 71 (kerneindhold

vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Brunrustangrebene har bredt sig i den forløbne uge, og der er denne uge udløst bekæmpelse i ca. 15 procent af de ubehandlede marker. Mindst brunrust er fundet i KWS Livado.

Til bekæmpelse af brunrust kan anvendes løsninger i omkring 35 procent dosis, dvs. f.eks. 0,45 l Orius eller 0,35 l Folicur Xpert, hvor sprøjtefristen er vækststadium 69. Ved kraftige angreb på sprøjtetidspunktet hæves dosis, da brunrust kan være svær at bekæmpe.

I rug er der forholdsvis få registreringer.

Registreringen i den kommende uge er sidste registrering i rug i år.

VÅRBYG

Bygrust er mest udbredt og har bredt sig en del i den forløbne uge. Der er denne uge udløst bekæmpelse i ca. 25 procent af de ubehandlede marker. Angreb er fundet i de fleste sorter.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter i vækststadium 30-65 (begyndende strækning til blomstring).

Bygbladplet er næstmest udbredt, og begyndende angreb er fundet i flere sorter med op til 10 procent angrebne planter. Mest er fundet i Odyssey og Crossway. Vær også opmærksom på evt. angreb af bygbladplet i sorten Laurikka, der er meget modtagelig.

Ved kraftige angreb af bygbladplet på enkeltplanter kan der være tale om udsædsbåren smitte, da bejdsemidlerne ikke har fuld effekt.

Bygbladplet bekæmpes på nuværende tidspunkt i meget modtagelige sorter (Laurikka) ved over 10 procent angrebne planter og i modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter. Fra praksis er også meldt om flere tilfælde af angreb af bygbladplet, så vær opmærksom på udviklingen.

Mod bygbladplet har Comet Pro, Aproach, Propulse, Opera, Viverda og Bell bedst effekt (4-4,5 stjerner), og de billigste af disse midler anbefales mod bygbladplet. Flere midler såsom Proline, Proline Xpert, Stereo, Rubric/Maredo har næstbedst effekt (3 stjerner).

Skoldplet er pt. mindre udbredt, men er fundet i et tilfælde med 20 procent angrebne planter. Skoldplet bekæmpes i modtagelige sorter ved 5 dage med nedbør fra vækststadium 31 (1 knæ udviklet) og angreb på 10 procent af planterne.

De fleste af de dyrkede vårbygssorter har mlo-resistens mod meldug, så meldugangreb forventes ikke i disse sorter. Propino er modtagelig for meldug, men sorten indgår ikke i registreringsnettet.

Der er stor spredning på markernes udviklingstrin. Ved bekæmpelse på et tidligt udviklingstrin anbefales omkring 25 procent dosis, og dosis øges lidt ved udbredte angreb på sprøjtetidspunktet. Til bekæmpelse af bygrust kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius eller 0,25 l Prosaro. Hvis der både er angreb af bygrust og bygbladplet kan f.eks. anvendes 0,2 l

Proline/0,25 l Proline Xpert eller 0,15 l Propulse + 0,2 l Orius eller 0,2 l Comet Pro/0,15 l Aproach + 0,1 l Proline/0,15 l Proline Xpert/0,15 l Prosaro. Propulse må maks. anvendes 1 gang pr. sæson i vårbyg. Comet Pro/Aproach anbefales maks. anvendt 1 gang pr. vækstsæson for at forsinke resistensudvikling mod midlerne. Løsninger med Propulse, Comet Pro og Aproach foretrækkes dog først anvendt ved sidste sprøjtning.

Prosaro og Proline Xpert indeholder begge Proline + Orius i forskelligt blandingsforhold, hvor Orius især har effekt mod bygrust, og Proline især har effekt mod skoldplet og nogen effekt mod bygbladplet. Ved selv at blande de to midler opnås større fleksibilitet mht blandingsforhold end ved at købe Prosaro hhv. Proline Xpert med fast blandingsforhold.

Det varme vejr har sat gang i væksten, og i mange marker kan der nu satses på en enkelt behandling omkring skridning. På det sene tidspunkt anvendes 25-40 procent dosering afhængig af smittetryk og evt. forudgående sprøjtning. Anvend Prosaro/Proline Xpert + Comet Pro/Aproach eller Propulse + Orius/Comet Pro/Aproach.

Bladlus og kornbladbiller: der er udløst bladlusbekæmpelse i 2 procent af markerne. Fra praksis er også meldt om begyndende angreb af bladlus i mange tilfælde. Bladlusbekæmpelse anbefales ved over 25 procent angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers ved over 40 procent angrebne strå. Den bedste effekt mod bladlus i en tæt vårbygafgrøde opnås ved brug af stor vandmængde (gerne 180-200 l vand) og ved behandling, før der er udviklet mange store kolonier af bladlus.

I flere marker optræder også en del kornbladbillelarver. Kornbladbiller bekæmpes ved 0,5 – 1,0 larve pr. strå indtil omkring fuld gennemskridning.

Til bekæmpelse af bladlus og kornbladbillelarver kan anvendes: 0,15 kg Karate, 0,075 kg Kaiso Sorbie, 0,15 l Fastac, 0,1 l Mavrik/Mavrik Vita. Er der kun bladlus kan også anvendes 0,125 kg Pirimor. 0,05 kg Pirimor kan også blandes med 0,1 kg Karate, 0,05 kg Kaiso Sorbie eller 0,125 l Fastac, hvis der både er angreb af bladlus og kornbladbillelarver.

Det gennemsnitlige vækststadium er 39 (fanebladet udviklet), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 49 (første stak synlig).

HAVRE

Der er begyndende angreb af meldug i nogle marker, og der er den forløbne uge udløst meldugbekæmpelse i ca. 5 procent af de ubehandlede marker.

Meldug bekæmpes ved over 50-75 procent angrebne planter på nuværende tidspunkt. Til bekæmpelse kan f.eks. anvendes 0,3-0,4 l Orius eller 0,25-0,3 l Folicur Xpert.

Der er angreb af bladlus (op til 25 procent angrebne strå) og kornbladbillens larve i flere marker.

Bladlusbekæmpelse anbefales ved over 25 procent angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers ved over 40 procent angrebne strå. Den bedste effekt mod bladlus i en tæt afgrøde opnås ved brug af stor vandmængde (gerne 180-200 l vand) og ved behandling, før der er udviklet mange store kolonier af bladlus.

Kornbladbiller bekæmpes ved 0,5 – 1,0 larve pr. strå indtil omkring fuld gennemskridning.

Det gennemsnitlige vækststadiet er 38 (fanebladet tæt på at være synligt), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 47 (fanebladets bladskede åbner sig).

I havre er der forholdsvis få registreringer.

HVEDEGALMYG

Indtil videre er tærsklen på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag kun overskredet på een lokalitet. På 6 lokaliteter er der over 30 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag. Siden opdateres flere gange ugentlig.

ALM. RAJGRÆS TIL FRØ

Der er fundet kronrust i ca. 75 procent af de ubehandlede marker. I de fleste tilfælde er der tale om svage angreb, men der er også tilfælde af kraftigere angreb nemlig 40 procent dækning i en mark hhv. 15 procent dækning i to marker i de ubehandlede områder.

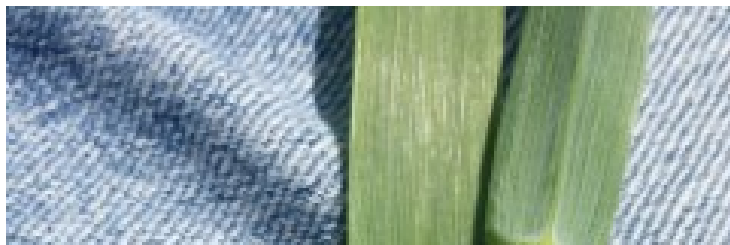
Det gennemsnitlige vækststadium er 58 (næsten gennemskredet), mens de længst udviklede marker blomstrer.

Evt. svampebekæmpelse anbefales ved 0,1 procent dækning af kronrust (få pustler pr. plante). Fra nu af anvendes 0,45 l Bell/Viverda eller 0,3 l Bell + 0,15 l Comet Pro. Til Viverda tilsættes additivet Ultimate S i forholdet 1:1 dog minimum 0,5 l.

Nedenfor er udviklingen af sygdomme i år vist grafisk i forhold til de foregående to år for Septoria i hvede, brunrust i rug, gulrust i tritcale og bygrust i vårbyg.

Se uddybende data på nedenstående links.

- [Vinterhvede](#)
- [Vinterbyg](#)
- [Triticale](#)
- [Vinterrug](#)
- [Vårbyg](#)
- [Havre](#)
- [Alm rajgræs](#)
- [Hvedegalmyg](#)

Billede 1. Brunrust i Torp fotograferet 31. maj 2017 af Lars Skovgaard Larsen, VKST.

Billede 2. Hvedemeldug bekæmpet med meldugmidlet Talus fotograferet 1. juni 2017. Meldug, som er ramt ved sprøjtning, bliver brunt til lyserødt. Melduggen "forsvinder" ikke ved bekæmpelse.

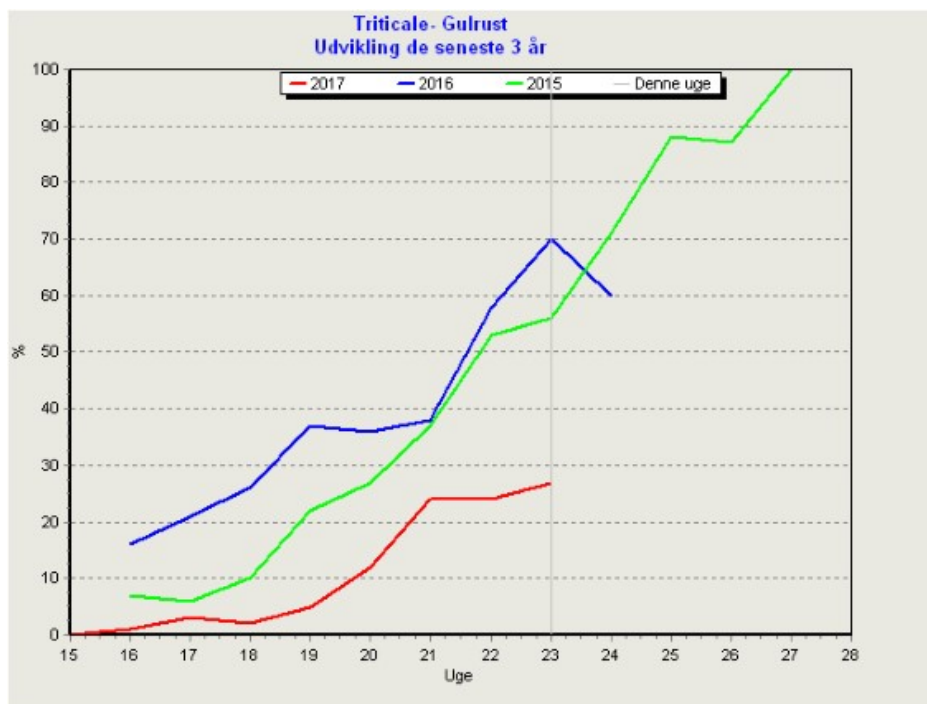
Billede 3. Der er begyndende angreb af kornbladbiller i flere vårsædsmarker.

Billede 4. Angreb af bladlus i vårbyg. Bladlusene sidder især på stråene i bunden af afgrøden. Den bedste effekt mod bladlus i en tæt vårbygafgrøde opnås ved brug af stor vandmængde (gerne 180-200 l vand) og ved behandling, før der er udviklet mange store kolonier af bladlus.

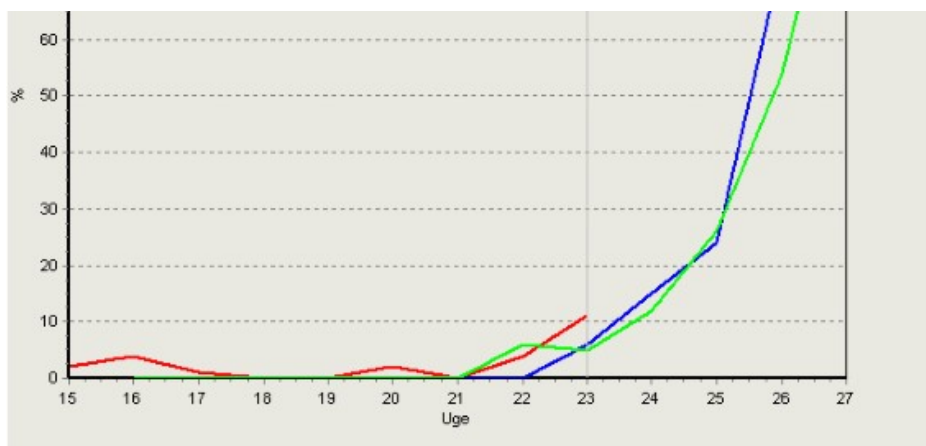

Figur 1. Udviklingen af Septoria i hvede i 2017 i forhold til de to foregående år.

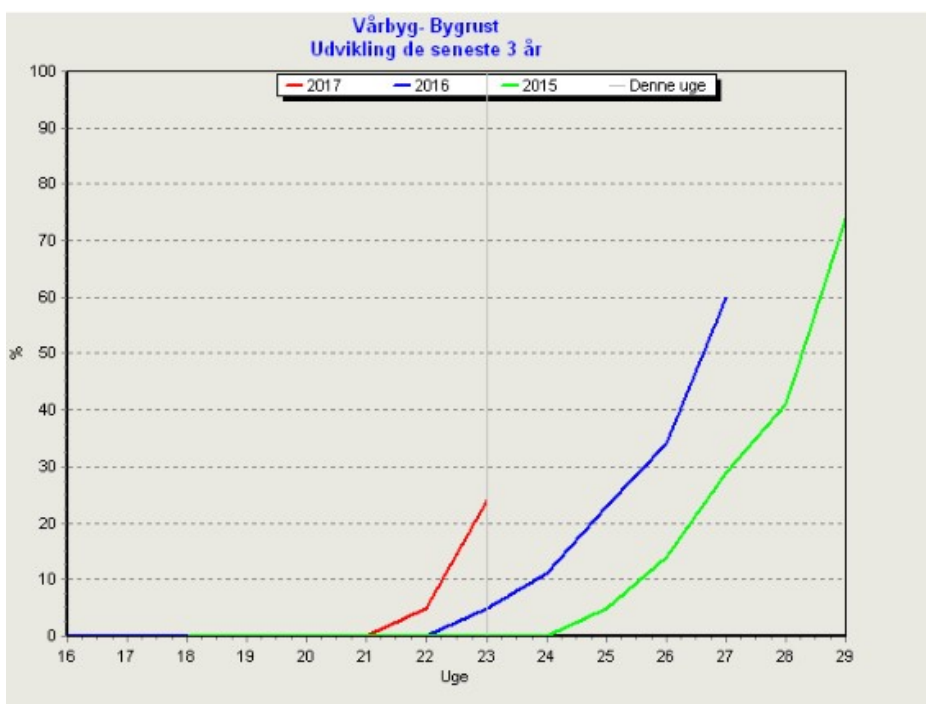

Figur 2. Udviklingen af gulrust i triticale i 2017 i forhold til de to foregående år.

Figur 3. Udviklingen af brunrust i rug i 2017 i forhold til de to foregående år.

Figur 4. Udviklingen af bygrust i vårbyg i 2017 i forhold til de to foregående år.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.